

in memoriam

UDK: 929 Hrg

Metod Hrg

U samostanu sestara milosrdnica u Zagrebu 17. studenog 1989. umro je Metod Hrg, tihi i vrijedni djelatnik na području arhivistike i nacionalne i crkvene povijesti. Pokojnik je bio viši arhivist Arhiva Hrvatske u miru, arhivist Nadbiskupije, član Vijeća Biskupske konferencije Jugoslavije za arhive, knjižnice i muzeje, predavač na Institutu za crkvenu povijest pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i suradnik ove revije od njezina prvog broja.

Metod Hrg se rodio 16. rujna 1916. u Ivancu u brojnoj obitelji. Osnovnu je školu završio u rodnom Ivancu, gimnaziju u prvoj generaciji u Nadbiskupskom dječjačkom sjemeništu na Šalati, a diplomirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1942. Te je godine i zaređen za svećenika. Pet je godina bio kapelan u Svetom Ivanu Zelina, u rujnu 1947. imenovan je privremenim upraviteljem župe Sveta Nedjelja, a godinu dana poslije i stalnim župnikom u istoj župi. Od 1964. do 1966. bio je dekan okićkog dekanata. Na ispražnjeno mjesto arhivista Kaptolskog arhiva, koji se od 1914. g. nalazi kao depozit pri arhivu Hrvatske, odlaskom u mirovinu dra J. Buturca, a na njegov prijedlog, imenovan je Metod Hrg, sporazumno između Arhiva i Nadbiskupije arhivistom na to mjesto. Službu je nastupio 17. svibnja 1966. i ostao tu sve do svog umirovljenja 31. prosinca 1976.

Još za studentskih dana Metod se zanimao za crkvenu i nacionalnu povijest i počeo javljati u crkvenim glasilima. Tadašnja policija ubilježila ga je u svoju kartoteku »jer piše u plemenskom i verskom duhu«. – Kartica se čuva u policijskoj kartoteci Savske banovine u Arhivu Hrvatske. U Metodovoj ostavštini nalaze se i prvi pokušaji pisanja povijesti Ivanca iz 1937. g. I na župi Metod je uza sav dušobrižnički posao, a bio je on marljiv svećenik, našao vremena za proučavanje dokumenata i čitanje povijesne literature.

Arhivističku službu Kaptolskog arhiva preuzeo je relativno kasno, kad mu je bilo već pedeset godina. Ni aktivni radni vijek u arhivu nije mu bio Bog zna kako dug;

svega deset godina, što je za ovu vrstu posla vrlo kratko. Ipak Metod je zahvaljujući izvrsnom znanju latinskog, paleografije i ostalih pomoćnih povijesnih znanosti, te marljivosti i upornosti, načinio mnogo. Sve je poslove u arhivu od najjednostavnijih skrbničkih dostavljanja spisa strankama, preko sređivanja, popisivanja i registiranja do najsloženijih transkripcija i objavljivanja Metod obavljao neobično lako i smireno.

Uz svagdanje usluge, informacije i pomoć u čitanju i tumačenju isprava istraživačima Metod je radio na sređivanju Kaptolskog i Nadbiskupskog arhiva, a neki njegovi zahvati na tom su području nezaobilazni. Treba svakako spomenuti osnovno sređivanje fonda Sjedničkih spisa 1801–1900. g. koji su u depozit ušli tek 1966. Ova velika građa bila je dobrim dijelom razbacana, ili na posve drukčiji način složena, s mnoštvo rastepenih dosjea i zalutalih spisa. Fond je inače dragocjen za crkvenu i nacionalnu povijest XIX. st. Za fond *Locus credibilis* II 1209–1850 istog arhiva Hrg je napisao regeste za sva 4372 dokumenta toga fonda. Bio je to pravi pothvat. Dokumenti naime ove skupine su velikim dijelom teško čitljivi koncepti i pri sastavljanju hrvatskih regista trebalo je pravo umijeće pročitati bezbroj kratica i odgonetnuti davno zaboravljena imena mjesta i osoba.

U nadbiskupskom arhivu proučio je njegov historijat i sadržaj. Posebno se pozabavio sređivanjem toga arhiva 1815. o čemu je objavio posebnu raspravu u Arhivskom vjesniku 1967. g. Zajedno s M. Pandžićem iz Arhiva Hrvatske izvršio je temeljitu reviziju svih glavnih serija Nadbiskupskog arhiva. Za dragocjene Kanonske vizitacije Zagrebačke (nad)biskupije načinio je kronološki popis i analitički inventar svih vizitacija u arhivu od 1615. do 1914. za sve župe u njima zapisane. Ovom radu dodao je J. Kolanović indeksažu te je sve bilo objelodanjeno najprije u reviji *Croatica christiana periodica*, a kasnije u posebnoj knjizi pod naslovom »Kanonske vizitacije zagrebačke (nad)biskupije«.

Ipak na području objavljivanja arhivske građe Metod je najviše radio i taj je posao najviše volio. Zajedno s ostalim radnicima Odjela za stariju arhivsku građu radio je na objavljivanju 8. 9. 10. i 11. sveska Zaključaka hrvatskog sabora za razdoblje 1759–1814. Zajedno s J. Kolanovićem objavio je u *Arhivskom vjesniku* »Novu građu o Jurju Dalmatincu« 1974, a također u ekipi pripremio je i »Seljačke bune XV–XVIII. st.« i »Prve bune Štibrenaca (1608–1610)«. I ovo je objavljeno u *Arhivskom vjesniku* 1973. odnosno 1974/75.

U *Croatica christiana periodica* objavio je među ostalim »Izvještaj biskupa Jurja Haulika Svetoj stolici o stanju Zagrebačke biskupije iz god. 1841« – br. 3, »Vrhovčev izvještaj caru Franji Prvome o stanju Zagrebačke biskupije 1811.« – br. 8, »Oporuka biskupa Marina Borkovića (1667–1687)« – br. 18. i »Vizitacija varaždinskog arhidakonata 1638«. – br. 21. Arhivsku građu objavljivao je i u »Kaju« i »Ivanečkom kalendaru«.

Najznačajnije mu je međutim objavljivanje »Dnevnika« biskupa Maksimilijana Vrhovca. Zajedno s J. Kolanovićem transkribirao, preveo, popratio komentarom i znanstvenim aparatom ovaj Dnevnik. Djelo je to nezaobilazno u crkvenoj i nacionalnoj historiografiji. Koliko je tu trebalo uložiti znanja, rada i ustrajnosti zna onaj tko poznaje razgranatu djelatnost i ogromni opus ovog velikog biskupa. Prvi svezak »Dnevnika« 1801–1809. je već objavljen, drugi svezak 1810–1815. je predan u tisak.

Metod Hrg se javljao i u člancima i raspravama u časopisima. Tematika mu je bila redovito iz crkvene i nacionalne povijesti. Nije objavio mnogo, ali ono što je objavio načinio je temeljito i svestrano. Takav je bio uostalom i stil njegova rada; perfekcionizam koji nijednu sitnicu ne ostavlja nerazjašnjenu.

S arhivom je ostao povezan i poslije odlaska u mirovinu. Skoro svakog dana dolazio bi u arhiv, ponajpače kaptolski. Rado je odlazio i na istraživanja arhivske građe u Vatikanskim arhivima dokle god mu je to zdravlje dopuštalo. Nabavljao je i revno čitao svu novu literaturu s područja historiografije. Radio je do kraja. Iza nagle smrti na stolu mu je ostala otvorena spomenica župe Ivanec, a u pisaćem stroju tekst za monografiju župe Ivanec, koju nažalost nije dovršio.

Metod je posebno u srcu nosio arhiv. Sudjelovao je u radu na izradbi Uredbe o crkvenim arhivima BKJ i pazio da se arhivska građa dobro čuva i interpretira. Svoju bogatu stručnu biblioteku ostavio je priručnoj biblioteci Kaptolskog arhiva.

Bio je to tihi i marljivi radnik, vjeran i pobožan svećenik i čovjek nadasve čestit. Zbog toga će nam mnogo nedostajati.

Pokopan je u Ivancu 19. studenog 1989. na mjesnom groblju u grobnicu svoga velikoga prijatelja pokojnog Ladislava Šabana, poznatog glazbenika i muzikologa, naročito zaslužnog za naše orgulje. Mnoštvo vjernika, prijatelja i svećenika ispratilo ga je na vječni počinak, a pokop i zadušnicu predvodio je pomoćni biskup mons. Đuro Kokša.

Andrija LUKINOVIĆ, Zagreb